

6. Поніманська Т.І. Моральне виховання дошкільників: Навч. посіб. Київ, Вища школа, 1993. 111 с.
7. Фізичне виховання та спорт у школі. *За здоровий спосіб життя*: зб. тез доп. Всеукраїнської наук.-практ. конф., 20-21 вересня 2007 р. ; Запорізький національний технічний ун-т / упоряд. і відп. ред.: Н. П. Голева. Запоріжжя: ЗНТУ, 2007. 48 с.
8. Шамардіна Г. М. Основи теорії і методики фізичного виховання: вибрані лекції. Дніпропетровськ : Пороги, 2004. 416 с.
9. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 1. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2001. 272 с.

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У ФІЗКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Пономаренко І. Б.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
ПНПУ імені В. Г. Короленка*

Науковий керівник: Тараненко І. В. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теоретико-методичних основ викладання спортивних
дисциплін ПНПУ імені В. Г. Короленка

Однією з найактуальніших проблем сьогодення є розвиток і формування творчої та всебічно розвинутої особистості. Гармонійний розвиток потрібний людині, щоб мати можливість брати участь у різних напрямках діяльності – професійній, громадській, спортивній, інтелектуальній, творчій та інших.

Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування.

Однією з умов всебічного розвитку особистості є формування особистості, яка поєднує у собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну досконалість, що стало програмою виховання людей у сучасному суспільстві. Однак спорт виступає

не тільки як засіб покращення фізичного розвитку, зміцнення здоров'я, розвиток рухових якостей. В поєднанні з іншими засобами виховання спорт сприяє всебічному розвитку людини. Спорт впливає на моральні якості, розвиток, вольової та емоційної сфер людини, естетичних і етичних уявлень і потреб. Він впливає на формування характеру людини, тобто тих особливостей особистості, які відбиваються на вчинках і відносинах з іншими людьми та зовнішнім світом.

Необхідно зупинитися на одному з найважливіших завдань, яке повинне вирішуватися на заняттях із фізичного виховання і спорту, – над впливом цих занять на моральні риси дітей та підлітків, оскільки фізична культура й спорт оперують значним обсягом засобів морально-етичного впливу на духовний світ людини.

Зросла гостра потреба піднести моральне виховання особистості на якісно новий рівень, значно посилити його результативність. Тому особливого значення набувають у наш час такі категорії морального виховання, як «моральні цінності», «моральна культура», «моральна потреба». Мораль – це система норм і принципів поведінки людей у ставленні один до одного та до суспільства. Через систему орієнтацій, норм, заборон, оцінок, ідеалів мораль регулює поведінку людей. Вона дає змогу встановити зв'язок учинку й усієї поведінки людини із загальноприйнятою системою цінностей.

Вольові якості, як стверджують науковці (В. Іванніков, Є. Ейдман) проявляються як часткові (ситуативні) характеристики вольової поведінки і як постійні (інваріантні) характеристики вольової поведінки, тобто, як особистісні властивості [1]. Деяко іншою є класифікація Є. Ільїна, який виокремив власне вольові («прості») і морально-вольові («складні») якості особистості. У свою чергу, власне вольові – науковець розділив на дві групи. На його думку, перша – містить цілеспрямованість, тривалість утримання спонукання, вольового зусилля (терплячість, завзятість, наполегливість), друга – самовладання (сміливість, витримку, рішучість) [2].

Необхідно відмітити, що воля, на думку вчених, – це властивість психіки людини, яка проявляється в активній

саморегуляції своєї діяльності і поведінки. Вольові якості людини суттєво впливають на її поведінку в конфліктах. Якщо у людини сильна воля, то вона дозволяє своєчасно і конструктивно розв'язати протиріччя між бажаннями – «хочу», можливостями – «можу» і обов'язками – «треба». Сучасній людині частіше не вистачає волі, ніж розуму, як для урегулювання конфліктів, так і для протистояння впливу особистого егоїзму, споживацької психології та аморальності [4, с. 88].

Вагоме значення в загальній системі виховної діяльності має морально-вольове виховання, яке є органічною складовою частиною виховання дітей та підлітків у процесі фізкультурної діяльності. Ця думка підсилюється ініціатором відродження сучасного олімпійського руху бароном П'єром де Кубертенем, який вважає, що головною силою і досягненням спорту є школа морального благородства та чистоти, фізичної витривалості та енергії, оскільки у спорті особливо чітко виявляються всі людські якості: характер, ставлення до справи, воля, совість, чесність. Це саме той вид діяльності, де особливо чітко перевіряються морально-вольові якості людини [3].

У цьому зв'язку варто підкреслити, що якість фізкультурної діяльності та моральні переконання особистості знаходяться в прямій залежності. Саме мораль, спрямовуючи активність людини, регулює поведінку особистості, визначає вектор вольових дій і вчинків. При цьому стійкі моральні принципи суб'єктів фізкультурної діяльності сприяють більш організованому проведенню та ефективності навчальних занять, фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, що значною мірою залежить від сформованості морально-вольових якостей, а саме: організованості, дисциплінованості, наполегливості, волі, цілеспрямованості тощо.

Таким чином, забезпечення духовного розвитку, моральності особистості через заняття фізкультурно-спортивною діяльністю набуває великого соціального значення. При характеристиці особистості спортсмена варто, в першу чергу, мати на увазі зрілість його громадянської свідомості, стійкість характеру, високі моральні якості. Безумовно, сам змагальний характер спортивної боротьби часто створює «сприятливі» умови для прояву таких

індивідуалістичних рис особистості, як прагнення до рекорду, до перемоги в змаганнях заради особистого успіху і пов'язаних з ним матеріальних благ. У таких спортсменів на першому місці постають індивідуальні інтереси, що нерідко пов'язано з прагненням досягти перемоги будь-якими, в тому числі неспортивними засобами. Це протиріччя є інколи джерелом внутрішніх конфліктних ситуацій, яке породжує боротьбу між суспільними та особистими мотивами спортивної діяльності.

Література:

1. Иванников В. А., Эйдман Е. В. Структура волевых качеств по данным самооценки. *Психологический журнал*. 1990. № 3. С. 39–49.
2. Ильин Е. П. Психология воли. 2-е изд. СПб. : Питер, 2009. 368 с.
3. Кубертен Пьер де [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://slovari.yandex.ru/книги/ Олимпийская энциклопедия>
4. Кузьменко Г. А. Методики развития социального, эмоционального и практического интеллекта юного спортсмена в системе значимых качеств личности : учеб. пособ. М. : Сов. спорт, 2010. 560 с.

ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

Пупко А. І.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
ПНПУ імені В. Г. Короленка*

Науковий керівник: Согоконь О. А. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання
дисциплін ПНПУ імені В. Г. Короленка

Вважаємо за необхідне зазначити, що інноваційне навчання – це зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку